

Første halvdel af det højt profilerede havvind-udbud på sammenlagt 9 GW endte uden tilbud, og anden halvdel er nu afløst.

Det burde ikke komme som en overraskelse, at Energiministeriet havde strammet den for meget i disse udbud, med en milliardafgift for adgang til havbunden og 20% statsejerskab af de selskaber, der skulle drive møllerne. Det var let at se for alle - undtagen for ministeriet og ministeren.

Nu har ministeren annonceret, at man vil skynde sig og lave et nyt udbud af foreløbig 3 GW, med statsstøtte - men hvor meget og hvordan? Er det nødvendigt, og er det en god måde at gøre det på? Hvordan rammer man en balance, så det er attraktivt for erhvervslivet uden at forære dem en guldmine? Der er så mange usikkerheder omkring både prisen for en havvindmøllepark og den betaling, man kan forvente for el i en måske 20-30-årig driftsperiode. Hvem skal bære den risiko?

Det vil være konstruktivt at tænke på en anden måde, nemlig på overskudsdeling. Det er klart, at begge parter skal have del i værdiskabelsen, så hvorfor ikke bare dele i porten? Erhvervslivet kan stå for investering og finansiering samt drift. Det giver et netto resultat, som man kan dele i et på forhånd aftalt forhold. Man kunne endda indrette udbuddet, så tilbudsgiverne skulle give tilbud på et delingsforhold, som så bliver den økonomiske parameter i tilbudsevalueringen. Det er pæret at administrere, og parterne deler risikoen både i anlægs- og driftsfasen. Det giver ikke mening med et særskilt beløb for adgang til havbunden. Jo lavere startomkostninger des tidligere vil der komme et overskud, der kan deles, og dermed indtægter til staten. Og det kan formentlig laves uden statsstøtte.

Men man kan også spørge sig selv, om elproduktion ikke er en så central infrastruktur, at det skal være staten, der opbygger, driver og ejer den, ligesom højspændingsnettet. Staten ejer allerede 51% af Ørsted, så man kunne simpelthen give dem i opdrag at opføre de omhandlede vindmølleparker. Det kunne planlægges, så det gav en stabil beskæftigelse over de næste 10 år eller mere. Måske skulle staten lige sikre sig en større ejerandel af Ørsted først, men det koster jo heller ikke alverden, efter at Ørsted har mistet 80% af sin værdi på børsen de seneste par år. Men så er der jo EU's forsyningsvirksomhedsdirektiv. Det er en kolossal hæmsko og økonomisk klods om benet på os heroppe mod nord, hvor korruption og nepotisme ikke er noget, vi benytter os særlig meget af. (Det samme gælder udbudsdirektivet). I første omgang skal man nok søge en dispensation fra forsyningsvirksomhedsdirektivet, men på sigt vil det være glimrende at få det afskaffet helt. Det er en illusion at tro, at leverancer bliver billigere af at blive udbudt. Tværtimod beskæftiger udbuddene en hær af jurister og økonomer, som ikke føjer nogen værdi til de projekter, der udbydes.

Vi lever pludselig i en helt ny tid. Det viser sig, at ikke alle venner er rigtige venner. Ingen aner, hvilke spilleregler det internationale samfund kommer til at spille efter. Det ser ud som om vores hidtidige regler er ved at blive afløst af den stærkes ret til at tage, hvad han vil have, med eller uden våbenmagt. Vi kender det fra Europas historie: Mellem 1772 og 1795 blev Polen i 3 omgange delt mellem Preussen, Rusland og Østrig. Igen i 1939 delte Tyskland og Sovjetunionen Polen mellem sig. Nu har stormagterne ekspansionsdrømme igen. Det er en mørk tid, vi går i møde.

Det skal nye metoder til at tackle de nye udfordringer. Vi skal ikke være tilbageholdende med at tænke ud af boksen. Vi skal selvfølgelig holde sammen i EU, men det er ingen garanti, og det er ikke alt, hvad der kommer fra EU, der er godt. Vi skal også have modet til at udfordre reglerne og direktiverne i EU, når de forhindrer os i at gribe tingene an med

åbenlys fornuft, hvad enten det er udbuds- eller forsyningsvirksomhedsdirektivet eller noget helt tredje.